

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS
PAŽYMA**

**DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR
VALDYMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO PROJEKTO (TAP-17-123) (16-11595(3))**

2017-02-14 Nr. NV-421

Vilnius

Projekto rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas: sudaryti Valstybinio socialinio draudimo rezervinį fondą (toliau – Rezervo fondas), kuriame būtų kaupiamos lėšos pensijoms ir išmokoms mokėti, kai Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžete pritrūksta pajamų.

Dabartinė situacija: šiuo metu Rezervo fondas nėra kaupiamas. Valstybinio socialinio draudimo įstatyme Vyriausybė yra įpareigota nustatyti jo sudarymo ir valdymo tvarką.

2016 m. VSDF biudžeto pajamos buvo 3 518,1 mln. Eur, išlaidos – 3 515,6 mln. Eur. Pajamos viršijo išlaidas 2,5 mln. Eur.

Esmė: nustatomi Rezervo fondo sudarymo šaltiniai, dydžiai, panaudojimo, investavimo, audito tvarka, veikla ir atskaitomybė:

- Rezervo fondą sudarytų du subfondai – Pensijų subfondas ir Išmokų subfondas.
- *Pensijų subfondo* dydis būtų lygus paskutinių praėjusių metų VSDF išlaidų pensijų išmokų trijų dydžių sumai (2016 m. išlaidos pensijoms sudarė 2,45 mlrd. Eur x 3 = 7,35 mlrd. Eur), o *Išmokų subfondo* – paskutinių praėjusių metų VSDF išlaidų ligos, motinystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokų dviejų dydžių sumai (2016 m. išlaidos visoms išmokoms sudarė 0,635 mlrd. Eur x 2 = 1,27 mlrd. Eur).
- pagrindinę Rezervo fondo lėšų dalį sudarytų įplaukos, viršijančios išlaidas, taip pat pajamos, gautos iš investavimo, laikymo kredito įstaigoje ir kitos teisėtai gautos pajamos.
- lėšos galėtų būti investuojamos tik į Vyriausybės, Lietuvos banko, ES valstybių narių, Europos centrinio banko, ES valstybių narių centrinių bankų bei tarptautinių finansinių organizacijų, kurioms priklauso bent viena ES valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius.
- VSDF tarybos sprendimu lėšų valdymas galėtų būti perduotas kredito įstaigai, finansų maklerio įmonei ar valdymo įmonei, turinčiai teisę teikti finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugas.
- Rezervo fondo lėšos, įvertinus ekonominę padėtį, Vyriausybės sprendimu būtų naudojamos tik nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes, dėl kurių kalendoriniais metais neužtenka vienos ar kelių socialinio draudimo rūšių pajamų.
- apskaitą tvarkytų ir ataskaitų rinkinį rengtų VSDF valdyba, ataskaitos būtų skelbiamos VSDF valdybos interneto svetainėje, jų auditą atliktų Valstybės kontrolė, atlikdama VSDF biudžeto metinių ataskaitų rinkinio auditą.

Pritarus Nutarimo projektui, būtų įgyvendintas Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, reglamentuota Rezervo fondo sudarymo ir valdymo tvarka.

Derinimas: Projektas derintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos banku, VSDF valdyba, patikslintas pagal pateiktas pastabas ir papildomai suderintas darbo tvarka.

Dėl Teisingumo ministerijos siūlymo Rezervo fondo dydį ir esmines naudojimo sąlygas reglamentuoti įstatymu SADM pažymi, kad Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 35 str. 2 d. būtent Vyriausybei yra pavesta nustatyti Rezervo fondo sudarymo šaltinius, dydį, panaudojimo, audito tvarką, veiklą ir atskaitomybę. Įstatymas visai neseniai buvo pakeistas (2016 m. gruodžio 20 d.), todėl į šį pasiūlymą bus galima atsižvelgti rengiant artimiausius jo pakeitimus.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas siūlo nesteigti Rezervo fondo, kol nelikviduota VSDF biudžeto skola (2016 m. gruodžio mėn. ji siekė 3 894,1 mln. Eur), arba numatyti skolos grąžinimo planą ir nustatyti, kad Rezervo fondas pradedamas kaupti tik grąžinus skolą. SADM nepritaria, nes privalomą Rezervo fondo formavimą reglamentuoja Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, todėl reikėtų pakeisti įstatymą, o Rezervo fondas būtinas pasiruošti galimoms krizėms (ekonominėi, demografinėi).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas pateikė keletą redakcinio pobūdžio pastabų.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas atitinka Vyriausybės programos siekius kurti tvarią ir subalansuotą pensijų sistemą.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlome svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, o į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgti teikiant projektą pasirašyti Ministrui Pirmininkui.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus vedėja

Aušra Gratulevičienė

Aušra Gratulevičienė, tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lrv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-02-02 Nr. (24.1-22) SD - 652

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, informintą Vyriausybės kanclerio 2016 m. liepos 20 d. rezoliucija Nr. S-27-2480, parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. birželio 29 d. priimtą Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymą Nr. XII-2508, kuriuo Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavedama patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatus.

Pritarus Nutarimo projektui, bus tinkamai įgyvendinamos minėto įstatymo nuostatos, reglamentuota Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo (toliau – Rezervo fondas) sudarymo ir valdymo tvarka. Nutarimo projektu siūloma nustatyti, kad Rezervo fondą sudaro du subfondai: Rezervo fondo dalis, skirta pensijoms (toliau – Pensijų subfondas; siūlomas jo dydis – paskutinių praėjusių metų Valstybinio socialinio draudimo fondo išlaidų pensijų išmokoms trijų dydžių suma), ir Rezervo fondo dalis, skirta kitoms socialinio draudimo išmokoms (toliau – Išmokų subfondas; siūlomas jo dydis – paskutinių praėjusių metų Valstybinio socialinio draudimo fondo išlaidų pensijų išmokoms dviejų dydžių suma). Ir Pensijų, ir Išmokų subfondų lėšos Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos sprendimu galėtų būti investuojamos tik į Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos banko, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos centrinio banko, Europos Sąjungos valstybių narių centrinių bankų bei tarptautinių finansinių organizacijų, kurioms priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius, denominuotus euro valiuta. Siūlymas grindžiamas tuo, kad ir Laikinais laisvų valstybės piniginių išteklių investavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 49 „Dėl Laikinais laisvų valstybės piniginių išteklių investavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta investavimo į tarptautines organizacijas, kurių narė yra bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, galimybė. Be to, siūloma nustatyti, kad Rezervo fondo lėšos gali būti investuojamos tik į vertybinius popierius, išleistus emitentų, turinčių ne mažesnę kaip Nutarime nurodytą ilgalaikį kredito reitingą. Šis reikalavimas nebūtų taikomas Europos centrinio banko, Lietuvos banko ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniais popieriams. Ši nuostata grindžiama tuo, kad Europos centriniam bankui netaikytini kredito reitingų apribojimai, nes tai yra Europos Sąjungos ekonomikos ir pinigų politiką įgyvendinantis bankas, turintis neribotą pasaulinės rezervinės valiutos – euro – išleidimo į apyvartą teisę. Lietuvos bankas kartu su kitais euro zonos nacionaliniais centriniais bankais ir Europos centriniu banku sudaro Eurosistemos pinigų politikos instituciją. Lietuvos bankas neturi savo kredito reitingo, tačiau jo, kaip šalies centrinio banko, įsipareigojimų nevykdymo rizika negali būti didesnė nei pačios šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika. Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniais popieriais kredito reitingo apribojimai netaikomi, nes (nepriklausomai nuo reitingo) papildomos rizikos nepatiriama. Šią riziką subjektas (Rezervo fondas, kuris yra Lietuvos Respublikos valstybinis fondas, veikiantis Lietuvos Respublikoje valstybės vardu) jau ir taip prisiima veikdamas toje šalyje

(t. y. pati valstybė (Lietuva) išleidžia savo vertybinius popierius, o šios valstybės Rezervo fondas investuoja į savo pačios vertybinius popierius).

Rezervo fondo lėšos, įvertinus ekonominę padėtį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu būtų naudojamos tik nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes, kai dėl šių aplinkybių atsiradimo kalendoriniais metais neužtenka vienos ar kelių nurodytų socialinio draudimo rūšių pajamų.

Neigiamų teisinio reguliavimo pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos bankui, Finansų ministerijai ir Teisingumo ministerijai. Finansų ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabos įvertintos, pozicijos dėl pastabų suderintos darbo tvarka. Įvertinę Teisingumo ministerijos siūlymą kaip kuriuos aspektus (Rezervo fondo dydį, esmines naudojimo sąlygas) reglamentuoti įstatymu, atkreipiamo dėmesį, kad Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – Socialinio draudimo įstatymas) 35 straipsnio 2 dalis Rezervo fondo sudarymo šaltinius, dydį, panaudojimo, audito tvarką, veiklą ir atskaitomybę nustatyti paveda būtent Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Iš esmės Teisingumo ministerijos siūlymui pritariame, tačiau vadovaudamiesi teisės aktų ekonomiškumo principu ir įvertinę faktą, kad Socialinio draudimo įstatymas buvo pakeistas 2016 m. gruodžio 20 d., galimybę minėtuosius aspektus reglamentuoti įstatymu įvertinsime, rengdami artimiausius Socialinio draudimo įstatymo pakeitimus.

Pastabų dėl Nutarimo projekto pateikė ir Lietuvos laisvosios rinkos institutas. Siūlymui atsisakyti Rezervo fondo steigimo, kol nelikviduota Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto skola arba numatyti šios skolos grąžinimo planą ir nustatyti, kad Rezervo fondas pradedamas kaupti tik grąžinus skolą, nepritariame. Rezervo fondo steigimą ir privalomą formavimą reglamentuoja ne Nutarimo projektas, o Socialinio draudimo įstatymo 35 straipsnis. Norint atsisakyti steigti Rezervo fondą, turėtų būti keičiamas Socialinio draudimo įstatymas. Kartu pažymėtina, kad Rezervo fondas yra būtinas pasiruošti būsimoms krizėms (ir ekonominėms, ir demografinėms).

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje, kur visuomenė ir suinteresuotos institucijos galės pateikti pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo ir pensijų departamento (direktorė – Asta Aranauskienė, tel. 8 706 68 100, el. p. Asta.Aranauskiene@socmin.lt) Socialinio draudimo ir kaupimo pensijų skyriaus vedėja Inga Buškutė, tel. 8 706 64 217, el. p. Inga.Buskute@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 5 lapai.
2. Institucijų raštai, 12 lapų.

Ministras

 — Linas Kukuraitis

Inga Buškutė, tel. 8 706 64 217, el. p. Inga.Buskute@socmin.lt

Vaidotas Kalinauskas, tel. 8 706 64 215, el. p. Vaidotas.Kalinauskas@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR
VALDYMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 35 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatus (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraičius

Teisės skyriaus vedėja

Alėšia Rynkevič

2017-01-25

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR VALDYMO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo (toliau – Rezervo fondas) sudarymo šaltinius, dydį, panaudojimo, audito tvarką, veiklą ir atskaitomybę.

2. Rezervo fondo tikslas – kaupti piniginius išteklius, reikalingus Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatyme nurodytoms socialinio draudimo išmokoms finansuoti, kai trūksta Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžeto atitinkamos socialinio draudimo rūšies pajamų.

3. Rezervo fondą sudaro du subfondai: Rezervo fondo dalis, skirta pensijoms (toliau – Pensijų subfondas), ir Rezervo fondo dalis, skirta kitoms socialinio draudimo išmokoms (toliau – Išmokų subfondas).

II SKYRIUS REZERVO FONDO SUDARYMO ŠALTINIAI

4. Rezervo fonde kaupiamos šios įplaukos:

4.1. Pensijų subfondo pajamos:

4.1.1. atitinkamų metų VSDF biudžeto pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukos, viršijančios šios rūšies socialinio draudimo išlaidas;

4.1.2. pajamos, gautos investavus Pensijų subfondo lėšas;

4.1.3. pajamos, gautos už Pensijų subfondo lėšų likutį kredito įstaigos, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme (toliau – kredito įstaiga), sąskaitoje;

4.1.4. kitos teisėtai gautos pajamos;

4.2. Išmokų subfondo pajamos:

4.2.1. atitinkamų metų VSDF biudžeto ligos, motinystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo rūšių bendros įplaukos, viršijančios šių rūšių socialinio draudimo bendras išlaidas;

4.2.2. pajamos, gautos investavus Išmokų subfondo lėšas;

4.2.3. pajamos, gautos už Išmokų subfondo lėšų likutį kredito įstaigos sąskaitoje;

4.2.4. kitos teisėtai gautos pajamos.

5. Rezervo fondo lėšos kaupiamos kredito įstaigoje Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) kiekvienam subfondui atidarytose atskirose sąskaitose.

6. Nuostatų 4.1.1 ir 4.2.1 papunkčiuose nurodytas lėšas VSDF valdyba apskaičiuoja pagal atitinkamų kalendorinių metų VSDF biudžeto vykdymo ataskaitų duomenis ir iki kitų kalendorinių metų gegužės 31 d. perveda į Rezervo fondo sąskaitą Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka.

III SKYRIUS

REZERVO FONDO LĖŠŲ INVESTAVIMAS

7. Rezervo fondo lėšos investuojamos tik į Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė), Lietuvos banko, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos centrinio banko, Europos Sąjungos valstybių narių centrinių bankų bei tarptautinių finansinių organizacijų, kurioms priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius, denominuotus euro valiuta.

8. Rezervo fondo lėšos gali būti investuojamos tik į vertybinius popierius, išleistus emitentų, turinčių bent vieną iš toliau išvardytų reitingų agentūrų suteiktą ilgalaikį kredito reitingą, ne mažesnę kaip:

8.1. Moody's Investor Service – Baa3.;

8.2. Standard & Poor's – BBB–;

8.3. Fitch Ratings – BBB–.

9. Nuostatų 8 punktą netaikomas Europos centrinio banko, Lietuvos banko ir Vyriausybės vertybiniams popieriams.

10. Europos Sąjungos valstybės narės centrinio banko kredito reitingas prilyginamas valstybės, kurioje jis yra, kredito reitingui.

11. Sprendimą dėl Rezervo fondo lėšų investavimo VSDF valdybos teikimu priima Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba (toliau – VSDF taryba). VSDF tarybos sprendimu

Rezervo fondo lėšų valdymas gali būti perduotas kredito įstaigai, finansų maklerio įmonei ar valdymo įmonei, turinčiai teisę teikti finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugas.

12. Kredito įstaigos, finansų maklerio įmonės ar valdymo įmonės, kurioms gali būti perduotas Rezervo fondo lėšų valdymas, paslaugos perkamos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS

REZERVŲ FONDO DYDIS

13. Nustatomas šis Rezervo fondo dydis:

13.1. Pensijų subfondo – paskutinių praėjusių metų VSDF išlaidų pensijų išmokoms trijų dydžių suma;

13.2. Išmokų subfondo – paskutinių praėjusių metų VSDF išlaidų ligos socialinio draudimo, motinystės socialinio draudimo, nedarbo socialinio draudimo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokoms dviejų dydžių suma.

V SKYRIUS

REZERVŲ FONDO LĖŠŲ NAUDOJIMAS

14. Rezervo fondo lėšos gali būti naudojamos:

14.1. Pensijų subfondo lėšos – VSDF biudžeto išlaidoms pensijų išmokoms finansuoti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatčius ir paskelbus išskirtines aplinkybes, kai dėl šių aplinkybių atsiradimo kalendoriniais metais neužtenka pensijų socialinio draudimo rūšies pajamų;

14.2. Išmokų subfondo lėšos – VSDF biudžeto išlaidoms ligos socialinio draudimo, motinystės socialinio draudimo, nedarbo socialinio draudimo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokoms finansuoti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatčius ir paskelbus išskirtines aplinkybes, kai dėl šių aplinkybių atsiradimo kalendoriniais metais neužtenka vienos ar kelių išvardytų socialinio draudimo rūšių pajamų.

15. Atsiradus Nuostatų 14.1 ir (arba) 14.2 papunkčiuose nurodytoms aplinkybėms, Vyriausybė VSDF tarybos teikimu priima nutarimą dėl lėšų iš Rezervo fondo skyrimo.

VI SKYRIUS

REZERVŲ FONDO LĖŠŲ APSKAITA IR ATSKAITOMYBĖ

16. Rezervo fondo lėšų apskaitą tvarko ir ataskaitų rinkinį rengia VSDF valdyba, tvarkydama VSDF biudžeto apskaitą.

17. Rezervo fondo ataskaitos skelbiamos VSDF valdybos administruojamoje interneto svetainėje.

18. Rezervo fondo metinių ataskaitų rinkinio auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikdama VSDF biudžeto metinių ataskaitų rinkinio auditą. Fondo ataskaitų rinkinių sudarymo, teikimo, tvirtinimo ir skelbimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-01-25

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2016-12- Nr.
Į 2016-12-12 Nr. (24.1-22)SD-7403

DĖL IŠVADOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR VALDYMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas.

Dėl Projektu numatomo teisinio reguliavimo priemonių:

1. Atsižvelgiant į Valstybinio socialinio draudimo įstatymo (2017 m. sausio 1 d. redakcija) (toliau – Įstatymas) 35 str. 2 d. nuostatas, pagal kurias Vyriausybės tvirtinamuose Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatuose turėtų būti nustatomi Socialinio draudimo rezervinio fondo (toliau – Fondas) sudarymo šaltiniai, dydis, panaudojimo, aktuarinio pagrindimo ir audito tvarka ir valdymo institucijų steigimas, struktūra (valdyba, investicijų komitetas), veikla ir atskaitomybė, atitinkamai tikslintinos Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų projekto (toliau – Nuostatų projektas) 1 p. nuostatos bei pildytinas Nuostatų projekto turinys (pažymėtina, kad kai kurių aspektų, pavyzdžiui, audito tvarkos, nesiūloma reglamentuoti).

2. Pagal Nuostatų projekto 7 p. Fondo lėšos kaupiamos kredito įstaigoje Fondo valdybos atidarytoje atskiroje sąskaitoje. Atsižvelgiant į tai, kad lėšos turėtų būti kaupiamos dviejuose subfunduose (Pensijų ir Išmokų), kurių lėšų šaltiniai ir naudojimo pagrindai nėra tapatūs, siūlytina apsvarstyti detalesnio teisinio reguliavimo įtvirtinimo galimybę dėl minėtų subfondų lėšų atribojimo. Be to, atsižvelgiant į Nuostatų projekto 7 p. nuostatas dėl vienos sąskaitos, nėra sąsajos su elgesio taisykle, formuluojama Nuostatų projekto 15 p. „ir kai tokios neinvestuotos rezervo fondo lėšos laikomos atsiskaitomojoje kredito įstaigos sąskaitoje, už kurias mokamos palūkanos“. T. y. Nuostatų projekto 7 p. jau turėtų būti išsamiai reglamentuoti visi lėšų laikymo sąskaitoje atvejai/reikalavimai sąskaitai.

3. Svarstytina, ar Nuostatų projekto 8 p. nurodytas terminas („iki kitų metų vasario 28 d.“) yra tinkamas, įvertinus Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 32 str. 4 d. 3 p. bei 33 str. nurodytus ataskaitų rinkinių rengimo ir skelbimo terminus.

4. Siūlytina Projekto lydimajame medžiagoje atskleisti Nuostatų projekto 9 p. nuostatą dėl galimybės Fondo lėšas investuoti į tarptautinių finansinių organizacijų, kurioms priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius, įtvirtinimo prielaidas. Kartu atkreiptinas dėmesys į Valstybės piniginių išteklių valdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos

Respublikos finansų ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1K-417 „Dėl su Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu ir skolinantis priimtų įsipareigojimų bei valstybės piniginių išteklių valdymu susijusių teisės aktų patvirtinimo ir komisijų sudarymo“, 64 p. nuostatas, pagal kurias valdant su investicijomis susijusią kredito riziką, saugiausiomis potencialiomis investavimo priemonėmis pagal emitento tipą prioriteto tvarka laikomos <...> tarptautinių organizacijų, kurių narė yra Lietuva, skolos vertybiniai popieriai.

5. Diskutuotinas tinkamumas Nuostatų projekto 11 p. nuostatos, jog Nuostatų projekto 10 p. nuostatos dėl minimalaus kredito reitingo netaikomos Europos Centrinio Banko, Lietuvos banko ir Vyriausybės vertybiniais popieriams, kadangi šią nuostatą galima traktuoti ir taip, kad galimas ir žemesnis, nei nurodyta Nuostatų projekto 10.1 – 10.3 p., kredito reitingo, taikymas.

6. Reikėtų tarpusavyje suderinti ir loginiais ryšiais susieti Nuostatų projekto 9 p., 13.1 ir 13.2 p. nuostatas, aiškiai viename punkte įvardijant visus leistinus investavimo būdus (pavyzdžiui, iš Nuostatų projekto 9 p. formuluojamos elgesio taisyklės galima suprasti, kad apskritai gali būti investuojama tik į šiame punkte nurodytų subjektų išleistus „skolos vertybinius popierius“, tačiau Nuostatų projekto 13.1 p. minima galimybė investuoti į „finansines priemones“, o Nuostatų projekto 13.2 p. – į „vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemones“).

7. Nuostatų projekto 13 p. nėra apibrėžta, kokiais atvejais bei kokiais kriterijais vadovaujantis turėtų būti priimamas sprendimas investuoti tiesiogiai (pagal Nuostatų projekto 13.1 p.), o kuriais sprendimas investuoti tarpininkaujant kitiems subjektams. Siūlytina Projekto lydimajame medžiagoje atskleisti, dėl kokių priežasčių Nuostatų projekto 13.1 ir 13.2 p. siūloma įtvirtinti tik vieną subjektų atrankos būdą, kurį galima būtų įvardinti kaip neskelbiamas derybas (dvišales derybas).

Taip pat svarstyтина, ar, tuo atveju, jeigu perkamoms paslaugoms nebūtų taikomas Viešųjų pirkimų įstatymas, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti skaidrumą, būtų pakankamos Nuostatų projekto 13.1 ir 13.2 p. nuostatos (Nuostatų projekto 13.2 p. nurodyta abstrakti nuostata, jog pasirenkamas geriausias sąlygas siūlantis tarpininkas).

8. Svarstyтина, ar, atsižvelgiant į Finansų įstaigų įstatymo 4 str. 1 d., Nuostatų projekto 13.2 p. vietoj „bankams“ nereikėtų įrašyti platesnį subjektų ratą talpinančios formuluotės „kredito įstaigoms“, atitinkamai vietoj „turinčioms teisę verstis banko veikla“ įrašyti formuluotės „turinčioms teisę teikti licencines finansines paslaugas“.

Nėra apibrėžti Nuostatų projekto 13.2 p. nuostatos „vykdančioms visus juos prižiūrinčių institucijų nustatytus reikalavimus“ turinys ir įgyvendinimo sąlygos. Pirmiausiai pastebėtina, kad reikalavimai yra įtvirtinami atitinkamuose teisės aktuose (t. y. formuluotė „prižiūrinčių institucijų nustatyti reikalavimai“ nėra visiškai tinkama). Antra, aiškiai neįvardinti požymiai, pagal kuriuos būtų galima laikyti, kad asmuo laikosi reikalavimų (pavyzdžiui, ar tai toks subjektas kuriam apskritai nebuvo taikyta atsakomybė?). Trečia, nenustatytas ir laiko momentas, kuriuo būtų tikrinama asmens atitiktis tokiems reikalavimams.

9. Atsižvelgiant į Finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 03-263, 18.1 p. nuostatas, jog išduodama A kategorijos finansų maklerio įmonės licencija, tikslintina ir Projekto 13.2 p. formuluotė „turinčioms finansų maklerio įmonės A kategoriją“.

Nuostatų projekto 13.2 p. iš esmės nustatomas ūkinės veiklos ribojimas Nuostatų reguliuojamoje veiklos srityje, t. y. nustatoma, kad A kategoriją finansų maklerio įmonė turi turėti ne trumpiau kaip vienerius metus. Viena vertus, toks ribojimas galėtų būti nustatomas tik įstatymu, kita vertus, išduodant licenciją asmeniui, preziumuojama, kad jis atitinka veiklai keliamus reikalavimus, kol nenustatoma priešingai, todėl toks reikalavimas gali būti neproporcingas.

Taip pat Nuostatų projekto 13.2 p. nepagrįstai išskirti tik Europos Sąjungos valstybės narės subjektai (pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą valstybė narė – Europos Sąjungos valstybė narė, taip pat Europos ekonominės erdvės valstybė, o šio Įstatymo 38 bei 40 str. (2017 m. sausio 1 d. redakcija) reglamentuota kitoje valstybėje narėje įsteigtų finansų maklerio įmonių teisė

teikti investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje nsteigiant filialo arba tokį filialą įsteigiant. Minėtuose Įstatymo straipsniuose taip pat numatyta, kad tokios pačios nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir licencijuotoms kredito įstaigoms.

10. Siūlytina tobulinti Nuostatų projekto 15 p. nuostatą „turi būti investuotos nedelsiant“ (neapibrėžta, koks laikotarpis turėtų atitikti šį vertinamąjį kriterijų, o taip pat neapibrėžtas tokio laikotarpio pradžios momentas).

11. Nuostatų projekto 16 ir 17 p. nuostatos konkuruoja su Įstatymo 35 str. 1 d. nuostatomis, iš kurių galima suprasti, kad kiekvienais metais įplaukų dalį, viršijančią išlaidų sumą privaloma pervesti į Fondą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad konkretūs Pensijų subfondo ir Išmokų subfondo dydžiai, nurodyti Nuostatų projekto 16.1 ir 16.2 p., lėšų kaupimo Fonde sustabdymo pagrindai, o taip pat pajamų sumos, viršijančios išlaidas po kaupimo sustabdymo, naudojimo tvarka bei kaupimo atnaujinimo pagrindai turėtų būti įtvirtinami Įstatyme.

Atsižvelgiant į Įstatymo 35 str. 4 d. nuostatas, jog Fondo lėšos naudojamos Vyriausybės sprendimu, tik įvertinus ekonominę padėtį, kai socialinio draudimo išmokas reglamentuojančiuose įstatymuose nurodytoms atitinkamoms išmokoms finansuoti nepakanka atitinkamos socialinio draudimo rūšies Fondo pajamų, manome, kad Nuostatų projekto 18.1.2 p. (žr. nuostatą „dėl demografijos poveikio“) taip pat būtų nustatomas su įstatyminiu teisiniu reguliavimu konkuruojantis teisinis reguliavimas (Įstatymo 35 str. 4 d. kaip kriterijus įvardijama „ekonominė padėtis“). Be to, siekiant nepažeisti konstitucinio teisės aktų hierarchijos principo, manome, kad reikėtų pildyti Įstatymo 35 str. 4 d., į ją perkeltiant Nuostatų projekto 18.1.1, 18.1.2 bei 18.2 p. nuostatas dėl Fondo lėšų naudojimo sąlygų (pagrindų).

12. Siūlome tikslinti Nuostatų projekto 18.3 p. nuostatas dėl investavimo sąnaudų dengimo sąlygų/ribų, kartu atskleidžiant ir investavimo sąnaudų sampratą.

Dėl Projekto teisės technikos:

1. Nuostatų projekto 3 ir 5 p. nuostatų atsisakytina kaip perteklinių, atkartojančių Įstatymo 35 str. 1 d. ir 3 d. nuostatas.

2. Nuostatų projekto 8 p. vartojamos skirtingos formuluotės „kalendoriniai metai“ ir „metai“, o prieš žodžius „biudžeto vykdymo ataskaitų“, atsižvelgiant į Nuostatų projekto 2 p. vartojamą sutrumpinimą, įrašytina „VSDF“.

3. Atsižvelgiant į Įstatymo 35 str. 4 d. nuostatas, Nuostatų projekto 15 p. vietoj „įplaukų“ įrašytina „pajamų“.

4. Nuostatų projekto 18.1.1, 18.1.2 bei 18.2 p. formuluotės tikslintinos, atsižvelgiant į Įstatymo 35 str. formuluotę „nepakanka <...> pajamų“.

Teisingumo ministerijos kancleris
Kazlauskas

Arūnas

2016-11-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

-62-1604785

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2016-11-14 Nr. ((5.51-04)-5K-1621484) -
I 2016-11-04 Nr. (24.1-22) SD-6385

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Išnagrinėjome Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas):

1. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 2 straipsnio 19 dalį išteklių fondų laikytinas tik toks fondas, kuris įsteigtas atskiru įstatymu arba savivaldybės tarybos sprendimu valstybės arba savivaldybių ištekliams kaupti ir naudoti, jei atitinka visus šiuos kriterijus:

- įsteigtas tam tikroms valstybės arba savivaldybės funkcijoms atlikti;
- jo išlaidų pagrindinis finansavimo šaltinis yra pajamos, kurios būdingos tik šiam fondui ir kurios nėra gautos iš valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžeto ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto;
- jo lėšos kaupiamos atskiroje sąskaitoje ir pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą šio fondo sąmatą naudojamos jo uždaviniams įgyvendinti.

Pagal tai, kas išdėstyta, bet kokie fondai, kurių išlaidų finansavimo šaltinis yra valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, VSDF ar PSDF biudžetų pajamos, ar jų perskirstymas turėtų būti formuojami kaip atitinkamų biudžetų programos, kaip, pavyzdžiui:

- Užimtumo rėmimo fondas (Užimtumo rėmimo įstatymas, 36–38 straipsniai);
- Kultūros rėmimo fondas (Kultūros rėmimo fondo įstatymas);
- Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas (Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymas);
- Vaikų išlaikymo fondas (Vaikų išlaikymo fondo įstatymas).

2. Papildomai siūlytina teisės aktuose vietoj žodžio „fondas“ vartoti žodžių junginį „rezervas XX tikslui“, tokiu būdu siekiant fondo ir rezervo tikrąjį turinį atskirti pagal atskaitomybę:

- fondas reiškia atskirą apskaitos vienetą, atskirą atskaitomybę, atskirą auditą ir pan;
- rezervas reiškia tam tikro apskaitos vieneto lėšų kaupimą pagal nusistatytą tvarką, kai lėšos kaupiamos atskiroje sąskaitoje, sekamas jų naudojimas, ataskaitose tokios lėšos parodomos atskiroje eilutėje (pavyzdžiui, PSDF biudžeto rezervas).

3. Atkreiptinas dėmesys, kad atskiro išteklių fondo steigimas didina administracinę naštą, nes reikalauja rengti atskirus ataskaitų rinkinius, kuriems turėtų galioti tokios pačios ataskaitų teikimo ir tvirtinimo procedūros kaip ir kitiems išteklių fondams, t. y. jų sąmatas ir ataskaitas turėtų tvirtinti Seimas.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta:

1. Nutarimo projektu teikiamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų (toliau – Nuostatai) 3 punkto pirmą sakinį siūlome dėstyti taip: „3. Rezervo fondas yra valstybinio socialinio draudimo fonde sudaromas rezervas. Jis yra neatskiriama VSDF biudžeto dalis.“

Toliau šiame rašte naudojama Rezervo fondo sąvoka suprantama kaip valstybinio socialinio draudimo pinigų fonde sudaromas rezervas – neatskiriama VSDF biudžeto dalis.

2. Nuostatų 6 punktą siūlome taisyti taip: „6. Rezervo fonde ~~pajamos yra kaupiamos~~ šios VSDF įplaukos:“.

3. Manome, kad Nuostatų 8 punkte nustatytas terminas yra per ilgas. Atitinkamų metų VSDF finansinėse ataskaitose jau turėtų būti parodytos sumos, kurios pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 35 straipsnio 1 dalį turėjo būti pervestos į fondą. Atkreipiame dėmesį, kad įstatyme kalbama apie įplaukas į VSDF. Siūlome nustatyti terminą iki vasario 28 d.

4. Siūlome taisyti Nuostatų 9 punktą, aiškiai nurodant, kad visais atvejais investavimas galimas tik į skolos vertybinius popierius. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad nors investavimas į Europos Centrinio Banko ir Lietuvos banko skolos vertybinius popierius leidžiamas, kitų Europos Sąjungos valstybių narių centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai pagal šį Nutarimo projektą nėra priimtina investavimo priemonė, nors kai kurie iš jų būtų netgi mažiau rizikingi. Svarstyta, ar nevertėtų įtraukti Europos Sąjungos valstybių narių centrinių bankų skolos vertybinių popierių ir nustatyti, kad vertinamas valstybės, kurios centrinio banko tie vertybiniai popieriai yra, reitingas: „9. Rezervo fondo lėšos investuojamos tik į Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė), Lietuvos banko ~~vertybinius popierius~~, Europos Sąjungos ~~valstybės narės valstybių narių~~, Europos Centrinio Banko, **Europos Sąjungos valstybių narių centrinių bankų** bei tarptautinių finansinių organizacijų, kurioms priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius, denominuotus euro valiuta. **11¹. Europos Sąjungos valstybės narės centrinio banko kredito reitingas prilyginamas valstybės, kurioje jis yra, kredito reitingui.**“

5. Atkreipiame dėmesį, kad lėšos gali būti investuojamos ne į emitentus, o į emitentų išleistus vertybinius popierius, todėl atitinkamai reikėtų taisyti Nuostatų 10 punktą: „10. Rezervo fondo lėšos gali būti investuojamos tik į ~~emitentus, turinčius vertybinius popierius~~, **išleistus emitentų, turinčių** bent vieną iš žemiau išvardintų reitingų agentūrų suteiktą ilgalaikį kredito reitingą, ne mažesnę kaip <...>“.

6. Atkreipiame dėmesį, kad kredito reitingas yra suteikiamas emitentui, t. y. valstybei (Lietuvos Respublikai), o vertybinius popierius Vyriausybė leidžia atstovaudama Lietuvos Respublikai. Kadangi Lietuvos bankas neturi savo kredito reitingo, tikėtina, reikėtų naudoti Lietuvos Respublikai suteiktą kredito reitingą, todėl, siekdami išvengti dviprasmiškumo tokiu atveju, kai Lietuvos bankas visgi išleidžia skolos vertybinius popierius, siūlytume 11 punktą dėstyti taip:

„11. Nuostatų 10 punktas netaikomas Europos Centrinio Banko, Lietuvos banko ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniais popieriams.“

7. Manome, kad abejotinas bendro Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymo tikslingumas, nes pagrindiniai investavimo apribojimai jau nustatyti Nutarimo projekte, o procedūrų aprašui Lietuvos Respublikos finansų ministerijos patvirtinimas ar suderinimas netikslingas, todėl 12 punktą siūlome dėstyti taip:

„12. Rezervo fondo lėšų investavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras.“

8. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos finansų ministerijai investuojant valstybės išdo, Rezervinio (stabilizavimo) fondo, Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo ir Garantinio fondo laikinai laisvas lėšas vadovaujamosi finansų ministro patvirtintomis Laikinai laisvų valstybės piniginių išteklių valdymo taisyklėmis. Rekomenduotume nustatant

Rezervo fondo lėšų investavimo tvarką vadovautis šiomis taisyklėmis kaip pavyzdžiu, jas papildant investavimo procedūrų aprašu.

9. Siūlome atsisakyti Nuostatų 16.1.2 ir 16.2.2 papunkčių kaip perteklinių, nes jie nėra susiję su Nutarimo projektu įgyvendinamomis priemonėmis, o išskirtinių aplinkybių sukeltos pasekmės nebūtinai turės įtakos VSDF biudžeto išlaidoms. Jeigu atsirastų tokios išskirtinės aplinkybės, kurios lems tai, kad tam tikros draudimo rūšies išlaidos ims viršyti tos draudimo rūšies įplaukas, Rezervo fondo lėšos bus naudojamos vadovaujantis Nuostatų 16.1.1 papunkčiu.

10. Siūlome atsisakyti Nuostatų 16.1.3 papunkčio kaip perteklinio, nes 16.1.1 papunktis apima visų veiksmų, tarp jų ir demografinių procesų, galimą neigiamą poveikį VSDF biudžetui.

11. Rezervo fondas galės būti formuojamas iš esmės pagal VSDF finansines galimybes, kaip numatyta Nuostatų 6 punkte, t. y. Rezervo fondas bus papildomas įplaukoms viršijant išlaidas. Jei VSDF paims iš Rezervo fondo paskolą ir numatys terminą bei grąžinimo sąlygas, kaip numatyta Nuostatų 17 punkte, neatmestina galimybė, kad VSDF neturės finansinių galimybių grąžinti paskolą pagal nustatytas paskolos grąžinimo sąlygas. Tokiu atveju gali tekti refinansuoti „savo pačių paskolą“ kitais – ne VSDF pajamų – šaltiniais, o tai neracionalu ir nepagrįsta. Numanome, kad šiuo punktu siekiama užtikrinti panaudotų Rezervo fondo lėšų atkūrimą, tačiau siūlome iš viso nereglamentuoti Rezervo fondo dydžio atkūrimo (ypač paskolos grąžinimo būdu), nes Fondas bus pildomas vadovaujantis Nuostatų 6 punktu. Atkreipiame dėmesį, kad jeigu Rezervo fondas formuojamas kaip VSDF biudžeto dalis, tuomet Nuostatų 17 punktas prieštarauja siūlomos redakcijos 3 punktui, nes Rezervo fondas yra neatskiriama VSDF biudžeto dalis, todėl paskola jam negali būti teikiama.

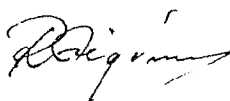
Siūlome 17 punktą išdėstyti taip:

„17. Atsiradus Nuostatų 16.1.1 ir (arba) 16.2.1 papunkčiuose nurodytoms aplinkybėms, Vyriausybė VSDF tarybos teikimu priima nutarimą dėl Rezervo fondo lėšų panaudojimo. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, parengusi Vyriausybės nutarimo projektą dėl Rezervo fondo lėšų panaudojimo, raštu informuoja Finansų ministeriją apie tai, kiek ir kokiems tikslams numatoma panaudoti Rezervo fondo lėšas.“

12. Siūlome atsisakyti Nuostatų 18 punkto, nes dėl šio rašto 10 punkte išdėstytų argumentų išnyksta būtinybė teikti nuorodą į Nuostatų 16.1.2 ir 16.2.2 papunkčius.

13. Siūlome atsisakyti Nuostatų 19 ir 20 punktų. Informacija apie Rezervo fondą: jo likučius, įplaukas, jų panaudojimą, galėtų būti teikiama VSDF ataskaitų rinkinyje.

Finansų viceministras

Romualdas Gėgžnas

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, faks. (8 5) 272 3641, el. p. info@sodra.lt, informacija telefonu 1883.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJAI
A. Vivulskio g. 11, Vilnius, Vilniaus m. sav.

2016-11- Nr. (1.59E) I-
Į 2016-10-25 Nr. (24.1-22) SD-6385

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos susipažino su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektu (toliau –projektas) ir teikia šiuos pasiūlymus ir pastabas.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 2 punkte siūlome vartoti 1 punkte nustatytą sutrumpinimą – Rezervo fondas. Taip pat siūlome papildyti punktą prieš žodį „nurodytoms“ įrašant žodžius „ , Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatyme“.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 3 punkte siūlome išbraukti žodį „biudžeto“.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 7 punkte siūlome nurodyti, kad Rezervo fondo lėšos kaupiamos kredito įstaigoje VSDF **valdybos** atidarytoje atskiroje sąskaitoje.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 13 punkte siūlome nurodyti, kad valdymo įmonės, kuriai gali būti perduotas Rezervo fondo lėšų valdymas, paslaugos turi būti perkamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 16.2.2 papunktyje prieš žodį „nelaimingų“ įrašant žodžius „nedarbo socialinio draudimo,“.

Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 18 punktą siūlome išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„18. Atsiradus Nuostatų 16.1.42, **16.1.3** ir (arba) 16.2.2 papunkčiuose išvardytoms aplinkybėms, Vyriausybė VSDF tarybos teikimu priima nutarimą dėl lėšų iš Rezervo fondo skyrimo.“

Taip pat siūlome įvertinti Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 12, 13 ir 17 punktų atitiktį Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos) 35 straipsnio atitinkamai 2, 3 ir 4 dalims.

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai
A. Vivulskio g. 11
LT-03610 Vilnius

2016-10-31 Nr. S 2016/(21.10-2101)-12-4566
I 2016-10-25 Nr. (24.1-22) SD-6385

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos bankas pagal savo kompetenciją įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir teikia savo pastabas ir pasiūlymus dėl jo.

1. Pagal Nutarimo projektu ketinamų patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų (toliau – Nuostatai) 9 punktą Rezervo fondo lėšos galėtų būti investuojamos į Lietuvos banko vertybinius popierius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas nenumato galimybės Lietuvos bankui leisti vertybinių popierių, todėl siūlytina atitinkamai pakeisti aptariamo punkto nuostatas.

2. Pagal Nuostatų 10 punkte numatytus reikalavimus vienas Rezervo fondo lėšų investavimo objektų atrankos kriterijų yra Nuostatuose išvardintų reitingų agentūrų suteiktas ilgalaikis kredito reitingas emitentui. Reiktų atkreipti dėmesį, kad kredito reitingas gali būti suteiktas tiek emitentui, tiek jo išleistų vertybinių popierių emisijai, be to, rinkos praktikoje pasitaiko atvejų, kai emitentui ir jo išleistų vertybinių popierių emisijai suteikti kredito reitingai skiriasi.

3. Nuostatų 13 punkte numatoma, kad Rezervo fondo lėšų valdymas gali būti perduotas valdymo įmonei, turinčiai Lietuvos banko išduotą licenciją. Reiktų pažymėti, kad Rezervo fondo turtas galėtų būti vertinamas kaip finansinių priemonių (ir piniginių lėšų) portfelis. Tokio portfelio valdymo veikla, kaip viena iš investicinių paslaugų, taip pat gali užsiimti kredito įstaigos ir finansų maklerio įmonės (Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 4 str. 1 d.). Atsižvelgiant į tai nėra aišku, kodėl Rezervo fondo lėšų valdymas galėtų būti perduotas tik valdymo įmonėms. Taip pat neaiškus pagrindas, kodėl Rezervo fondo lėšų valdymą galėtų perimti tik Lietuvos banko licenciją turintis subjektas. Investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje gali teikti ir kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje atitinkamą licenciją gavęs subjektas (Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 4 str. 1 d.). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta,

siūlytina aptariamą Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų 13 punktą išdėstyti taip:

„Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos (toliau – VSDF taryba) sprendimu Rezervo fondo lėšų valdymas gali būti perduotas **kredito įstaigai, finansų maklerio įmonei ar** valdymo įmonei, turinčiai Lietuvos banko išduotą licenciją teikti finansines paslaugas, kurios veiklą prižiūri Lietuvos Bankas **teisę teikti finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugas.**“

Valdybos pirmininko pavaduotoja,
pavaduojanti valdybos pirmininką

Ingrida Šimonytė

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projekto Nr. 16-11595(2)

LLRI išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau - Projektas) ir teikia savo pastabas ir pasiūlymus.

Nuostatų Projektu siekiama patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo (toliau – Rezervo fondas) sudarymo šaltinius, dydį, panaudojimą, audito tvarką, veiklą ir atskaitomybę.

Remiantis parengtomis Rezervo fondo nuostatomis, Rezervo fondą sudarytų du subfondai – Pensijų subfondas ir Išmokų subfondas. Pagrindinę Rezervo fondo lėšų dalį sudarytų VSDF biudžeto įplaukų dalis, viršijanti išlaidų sumą.

Rezervo fondo lėšos būtų investuojamos tik į Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos banko vertybinius popierius, Europos Sąjungos valstybės narės, Europos Centrinio Banko bei tarptautinių finansinių organizacijų, kuriai priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė narė, išleistus skolos vertybinius popierius.

Pensijų subfondo dydis būtų lygus paskutinių praėjusių metų VSD fondo išlaidų pensijų išmokų trijų dydžių sumai, o Išmokų subfondo – paskutinių praėjusių metų VSD fondo išlaidų ligos socialinio draudimo, motinystės socialinio draudimo, nedarbo socialinio draudimo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokoms sumai.

Rezervo fondo lėšos būtų naudojamos kai kalendoriniais metais socialinio draudimo išlaidos ima viršyti įplaukas; biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes; VSDF biudžeto pensijų išlaidoms finansuoti, kai pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidos ima viršyti pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukas dėl demografijos poveikio, taip pat - Rezervo fondo lėšų investavimo sąnaudoms dengti.

Siūlome: atsisakyti Rezervo fondo steigimo arba numatyti, jog toks fondas steigiamas tik likvidavus VSDF skolą, nes:

nelikvidavus VSDF skolos nėra prielaidų kurti Rezervo fondą

Rezervinio fondo sukūrimas būtų sveikintinas ir prasmingas dalykas tuo atveju, jeigu „Sodros“ fondas neturėtų sukauptos skolos. Įsteigus Rezervo fondą, susidarytų paradoksali situacija, valstybė vienais metais kauptų lėšas Rezervo fonde, o kitais - toliau skolintųsi lėšas deficitui padengti. Tikėtina, kad palūkanos mokamos už skolą viršytų palūkanų pajamas, gaunamas iš Rezervo fondo investicinės veiklos. Atkreiptinas dėmesys, kad paties VSDF biudžeto išlaidos palūkanoms ir skolų aptarnavimui nuo 2016 m. pradžios siekė 125,2 mln. eurų ir sudarė 3,9 proc. visų VSDF biudžeto išlaidų.

2016 m. lapkričio mėn. VSDF biudžeto skola siekė 3,7 mlrd. eurų. Nuo 2008 m. VSDF biudžete išlaidos viršijo pajamas vidutiniškai 497,4 mln. eurų per metus. Nors tikimasi, kad 2016 m. VSDF biudžeto pajamos viršys išlaidas ir per 11 šių metų mėnesių pensijų socialinio draudimo įplaukos viršijo išmokas 210 mln. eurų, visgi ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokos įplaukas viršijo 120 mln. eurų. Tai rodo, kad net ir subalansavus pensijų srities išlaidas ir sukūrus Pensijų subfondą, sąlygų sukurti Išmokų subfondui šiuo metu nėra. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad dėl demografinių veiksnių subalansuoti ir pensijų srities pajamas ir išlaidas ateityje bus vis sunkiau.

Kartu, egzistuoja ir politinė rizika, jog Rezervo fondo egzistavimas gali tapti papildomu akstinu didinti pensijoms ar išmokoms. Esami saugikliai, užtikrinantys, jog fondo lėšos naudojamos atitinkamos srities išlaidoms viršijus pajamas, neapsaugo nuo fondo lėšų naudojimo, kai tokia situacija susidaro būtent dėl padidintų išmokų.

Siūlome atsisakyti Rezervo fondo steigimo arba:

- 1) numatyti sukauptos VSDF skolos grąžinimo planą;*
- 2) numatyti, kad Rezervinis fondas pradedamas kaupti grąžinus skolą.*

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR VALDYMO
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. TAP-17-123; TAIS NR. 16-11595(3)) (toliau – Projektas)**

2017-02-14 Nr. NV-410

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Projektu tvirtinamų Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų (toliau – Nuostatai) 1 punktas visiškai atkartoja Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 35 straipsnio 2 dalį. Siūlytina Nuostatų 2 punktą tikslinti pagal šiuo Nuostatų reguliavimo dalyką, visiškai nekartojant įstatymo nuostatų.

2. Nuostatų 2 punkte apibrėžiant tikslą siūlytina akcentuoti siekį užtikrinti Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto stabilumą (žr. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo ir lydinių teisės aktų projektų aiškinamojo rašto 1 punkto priešpaskutinę pastraipą ir kt. Nuoroda: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a9661460110b11e5b0d3e1beb7dd5516?jfwid=-ji9gtf3t4>).

3. Nuostatų 11 punkte vartotina Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje apibrėžta sąvoka „kolektyvinio investavimo subjekto valdymo įmonė“. Prireikus įsivestinas šios sąvokos trumpinys.

4. Tikslintina, kokius paskutinius praėjusius metus turima omenyje Nuostatų 13.1 ir 13.2 papunkčiuose (kalendorinius?).

5. Atsižvelgiant į Nuostatų 14 punkto redakciją „nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes“, Nuostatų 15 punkte nuosekliai vartotina nuostata „nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes“ (brauktinas žodis „atsiradus“).

6. Nuostatų 16 punkte prieš žodį „ataskaitų“ įrašytinas žodis „konsoliduotųjų“, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje, 32 straipsnio 1 dalies 1 punkte. Taip pat nustatytinas konsoliduotųjų ataskaitų rengimo privalomas derinimas su atitinkamomis institucijomis.

7. Nuostatų 18 punkto antrajame sakinyje prieš žodį „fondo“ įrašytinas žodis „rezervo“.

Teisės taikymo skyriaus vedėjas

Dainius Petravičius

Roberta Emilija Miliutienė, tel. 8 706 63761, el. p. roberta.miliutiene@lr.lt